

Πρόγραμμα Σπουδών του Π.Μ.Σ. ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ 2016-2017

1. Δομή και υλοποίηση του Προγράμματος Σπουδών

Α. Το Πρόγραμμα Σπουδών διαρθρώνεται με βάση τη χρονική διάρκεια και τις κατευθύνσεις του Π.Μ.Σ. ως εξής:

Το Α' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (Π.Μ.) και περιλαμβάνει δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα κορμού, κοινά και για τις δύο Κατευθύνσεις του Π.Μ.Σ., τα οποία πιστώνονται με πέντε (5) μονάδες έκαστο και δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα Κατεύθυνσης, τα οποία πιστώνονται με δέκα (10) πιστωτικές μονάδες έκαστο. Το Β' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες και περιλαμβάνει τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα Κατεύθυνσης, από τα οποία τρία πιστώνονται με επτά (7) μονάδες έκαστο και το τέταρτο με εννέα (9) μονάδες. Το Γ' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες και περιλαμβάνει τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.), η οποία πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες.

Β. Το πρόγραμμα μαθημάτων μπορεί να αναδιαμορφώνεται ανάλογα με τις λειτουργικές ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών και τις εξελίξεις της επιστήμης. Σε περίπτωση ανάγκης για την οποιαδήποτε τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των εξαμήνων, η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. υποβάλλει σχετική πρόταση προς έγκριση στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Ο καθορισμός του τελικού προγράμματος των μαθημάτων γίνεται με κύριο γνώμονα τη διασφάλιση τόσο της επιστημονικής επάρκειας του περιεχομένου σπουδών όσο και της επαρκούς προσφοράς μαθημάτων σε σχέση με τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Γ. Γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική και σε περίπτωση προσκεκλημένων εισηγητών από το εξωτερικό η αγγλική.

Δ. Για την ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. ο φοιτητής θα πρέπει να έχει συμπληρώσει ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (Π.Μ.). Το κάθε μάθημα διδάσκεται για δεκατρείς (13) εβδομάδες και η διάρκεια διδασκαλίας του είναι τρεις (3) διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα.

Ε. Τα μαθήματα διεξάγονται με πρότυπες μορφές εκπαίδευσης που ενδέχεται να συνδυάζουν: α) δια ζώσης μαθήματα και σεμινάρια, και β) εξ αποστάσεως μαθήματα, με τη χρήση σύγχρονων και ασύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας - μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

ΣΤ. Η παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να συνδυάζεται με ερευνητική απασχόληση και άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών ή με τη συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα και σε άλλες ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.

Ζ. Η Διεύθυνση και η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. έχουν το δικαίωμα, με γνώμονα πάντοτε τη διασφάλιση της επιστημονικής επάρκειας του περιεχομένου σπουδών και την επιστημονική υποστήριξη των φοιτητών του Προγράμματος στα αντικείμενα των Κατευθύνσεών του να διοργανώνουν Κύκλους ομιλιών, σεμιναριακών μαθημάτων και βιωματικών εργαστηρίων με προσκεκλημένους ομιλητές, οι οποίοι θα είναι έγκριτοι επιστήμονες ή ερευνητές (και, σε κάθε περίπτωση, κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου) της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Εφόσον προκύπτουν έξοδα μετακίνησης ή/και διαμονής, το Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει την κάλυψη αυτών των εξόδων. Επιπλέον, οι ομιλητές θα αμείβονται σύμφωνα πάντοτε με τις προδιαγραφές που ορίζει ο ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και την υπογραφή της απαραίτητης ενεργής σύμβασης με αυτόν. Η Συντονιστική Επιτροπή αναλαμβάνει να καταθέτει το πλήρες πρόγραμμα αυτών των κύκλων στην αρχή κάθε

εξαμήνου (ή κάθε ακαδημαϊκού έτους, όταν αυτό είναι εφικτό) προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

Το αναλυτικό ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων των δύο Κατευθύνσεων του Π.Μ.Σ. είναι το παρακάτω:

2. Πρόγραμμα μαθημάτων και πιστωτικές μονάδες

(α) Κατεύθυνση Εκπαιδευτική Διοίκηση και Ηγεσία

A´ Εξάμηνο Σπουδών

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
1.	Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες	Υ(Κορμού)	5
2.	Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	Υ(Κορμού)	5
3.	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	Υ(Κατεύθυνσης)	10
4.	Η Ηγεσία στην Εκπαίδευση	Υ(Κατεύθυνσης)	10

B´ Εξάμηνο Σπουδών

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
5.	Συναισθηματική Νοημοσύνη και Ηγεσία	Υ(Κατεύθυνσης)	7
6.	Εκπαιδευτική Ηγεσία και Ηθική	Υ(Κατεύθυνσης)	7
7.	Επαγγελματική Ανάπτυξη Ηγετών Εκπαίδευσης	Υ(Κατεύθυνσης)	7
8.	Εμπειρία Πεδίου και Πρακτική Άσκηση (Field Experience and Practicum)	Υ(Κατεύθυνσης)	9

Γ´ Εξάμηνο Σπουδών

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
9.	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ(Κατεύθυνσης)	30

1. Εμπειρία Πεδίου Πρακτική Άσκηση (Field Experience and Practicum)

Σκοπός του *Practicum – Field Experience* είναι να επιτρέψει στους φοιτητές της Κατεύθυνσης «Εκπαιδευτική Διοίκηση και Ηγεσία» να ενσωματώσουν την επιστημονική γνώση που έχουν λάβει από τα μαθήματα των δύο εξαμήνων και να τη χρησιμοποιήσουν στην πράξη. Συγκεκριμένα, στο Β' ξάμηνο των σπουδών τους οι φοιτητές καλούνται να εξοικειωθούν με διάφορες πτυχές της διοίκησης των εκπαιδευτικών οργανισμών και σχολικών μονάδων (για παράδειγμα, ένα νηπιαγωγείο/σχολείο/πανεπιστήμιο, ένα ινστιτούτο επαγγελματικής κατάρτισης, το τμήμα εκπαίδευσης προσωπικού μία επιχείρησης, σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, εσπερινά σχολεία, κέντρα ελευθέρων σπουδών, κολλέγια, ΚΕΚ, κ.λπ.) και να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία σε θέματα διοίκησης, ηγεσίας, διαχείρισης συγκρούσεων και επίλυσης προβλημάτων, παρακίνησης και ανάπτυξης προσωπικού, συντονισμού, εποπτείας και

διαχείρισης των πόρων, καθώς επίσης και σε θέματα σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Κατά τη διαδικασία του *Practicum – Field Experience* οι φοιτητές καλούνται να συμμετάσχουν στις διαδικασίες ενός εκπαιδευτικού οργανισμού για ένα προ-συμφωνημένο αριθμό ωρών και, κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στον οργανισμό, προβλέπεται να συνεργαστούν με: α) το μέλος ΔΕΠ που είναι ακαδημαϊκά υπεύθυνο για το *Practicum – Field Experience* και β) ένα διοικητικό στέλεχος (Μέντορας) του εκπαιδευτικού οργανισμού (για παράδειγμα, η Διευθύντρια ενός σχολείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ο προϊστάμενος ενός τμήματος εκπαίδευσης και ανάπτυξης προσωπικού μιας επιχείρησης, κ.λ.π.) και να συν-αποφασίσουν τη φύση της εκπαιδευτικής δραστηριότητας, την οποία ο φοιτητής θα αναλάβει να υλοποιήσει στο πλαίσιο του συγκεκριμένου οργανισμού, σε θέματα όπως οι διαδικασίες κατάρτισης του προϋπολογισμού, το σχολείο και οι σχέσεις του με την κοινότητα, η ασφάλεια και η υγιεινή εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων, η ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών, η αξιολόγηση μαθητών, εργαζομένων και αναλυτικών ή μορφωτικών προγραμμάτων, η ανάπτυξη του προσωπικού, η αξιοποίηση της τεχνολογίας, διάφορες σύγχρονες εκπαιδευτικές και κοινωνικές προκλήσεις (π.χ. σχολικός εκφοβισμός, πολυ-πολιτισμικότητα, εκπαιδευτική συμπερίληψη, κ.ά.).

Η ενασχόλησή των φοιτητών/τριών είναι αυτο-ρυθμιζόμενη και ο κάθε φοιτητής είναι υπεύθυνος/η για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη της δραστηριότητας που θα αναλάβει. Στην τελική φάση του μαθήματος οι φοιτητές θα παρουσιάσουν και θα συζητήσουν τα αποτελέσματα της δράσης και της εμπειρίας τους από τη συμμετοχή τους στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό οργανισμό.

β) Κατεύθυνση Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση

Α΄ Εξάμηνο Σπουδών

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
1.	Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες	Υ(Κορμού)	5
2.	Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	Υ(Κορμού)	5
3.	Σύγχρονα Ψηφιακά Περιβάλλοντα και οι Εκπαιδευτικές τους Χρήσεις	Υ(Κατεύθυνσης)	10
4.	Το Εκπαιδευτικό Λογισμικό και οι Διδακτικές του Χρήσεις	Υ(Κατεύθυνσης)	10

Β΄ Εξάμηνο Σπουδών

	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
5.	Συστήματα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και e-learning	Υ(Κατεύθυνσης)	7
6.	Ο Ψηφιακός Γραμματισμός και το web 2.0	Υ(Κατεύθυνσης)	7
7.	Online Κοινότητες και τα Περιβάλλοντα Κοινωνικής Δικτύωσης στην Εκπαίδευση	Υ(Κατεύθυνσης)	7
8.	Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων	Υ(Κατεύθυνσης)	9

Γ' Εξάμηνο Σπουδών

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
9.	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ(Κατεύθυνσης)	30

4.Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Α. Στο τέλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας προβλέπεται η συγγραφή μιας πρωτότυπης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.) έκτασης 25.000 έως 30.000 λέξεων. Στο τέλος του Παρόντος Κανονισμού παρατίθεται αναλυτικός Οδηγός εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. (βλπ. Παράρτημα Δ).

Προς τα τέλη του Β' Εξαμήνου, (ή και νωρίτερα εάν ο φοιτητής το επιθυμεί), ο κάθε φοιτητής έχει τη δυνατότητα να ξεκινήσει τη διερεύνηση του θέματος με το οποίο επιθυμεί να ασχοληθεί στο πλαίσιο της εκπόνησης της Μ.Δ.Ε.. Σε αυτήν τη βάση, μπορεί να ζητήσει τις συμβουλές και την καθοδήγηση από τον Καθηγητή, με τον οποίο ο ίδιος ο φοιτητής επιθυμεί να συνεργαστεί.

Σύμφωνα με το Ν. 3685/2008, άρθρο 5 παράγραφος 4, για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί Π.Μ.Σ. που απονέμει Μ.Δ.Ε., ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, ένα μέλος Δ.Ε.Π. ως επιβλέπων. Σύμφωνα με το Ν. 3685/2008, άρθρο 5 παράγραφος 4, συν-επιβλέποντες στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μπορούν να είναι μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ή ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών Ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Ο Επιβλέπων Καθηγητής και τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας εκπόνησης της Μ.Δ.Ε.

Για την εξέταση της διπλωματικής εργασίας, σύμφωνα με το Ν. 3685/2008, άρθρο 5 παράγραφος 4, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο Επιβλέπων και δύο (2) άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

Στο τέλος της διαδικασίας διαβούλευσης και συνεννόησης ο φοιτητής ετοιμάζει (πάντοτε σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή) ένα ερευνητικό υπόμνημα στο οποίο εξηγεί το θέμα και τους στόχους της έρευνάς του. Για την προετοιμασία του υπομνήματος ο φοιτητής καλείται να συμβουλευτεί το αναλυτικό Παράρτημα Δ του παρόντος Κανονισμού.

Πριν εγκριθούν όλα τα Υπομνήματα από τη Γ.Σ.Ε.Σ του Τμήματος, είναι απαραίτητη η έγκριση αυτών από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Τα τελικά Υπομνήματα υποβάλλονται προς έγκριση στη Γ.Σ.Ε.Σ του Τμήματος αμέσως πριν από την έναρξη του Γ' εξαμήνου σε προσυμφωνημένο χρονικό διάστημα από τη Διεύθυνση και τους Συντονιστές των δύο Κατευθύνσεων. Οι φοιτητές των Κατευθύνσεων ενημερώνονται για όλες τις καταληκτικές ημερομηνίες αρκετό καιρό πριν, έτσι ώστε να έχουν τον απαραίτητο χρόνο να ανταποκριθούν χωρίς πρόβλημα.

Στην περίπτωση εκείνη που δεν έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα το Υπόμνημα για σοβαρούς λόγους, τότε ο φοιτητής υποβάλλει αίτημα, με την ομόφωνη στήριξη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. με σκοπό να συζητηθεί στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος η δυνατότητα της υποβολής του Υπομνήματος σε νέα ημερομηνία. Καλό είναι, ωστόσο, οι φοιτητές να τηρούν τις καταληκτικές ημερομηνίες, διότι η δυνατότητα αυτή ενδέχεται να μην προσφέρεται πάντοτε για λόγους που υπερβαίνουν τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Η επιλογή του θέματος της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας γίνεται από το φοιτητή σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή. Το θέμα της εργασίας πρέπει να εμπίπτει στο γνωστικό πεδίο της συγκεκριμένης κατεύθυνσης.

Ο φοιτητής συντάσσει σύντομο υπόμνημα, έκτασης 1700 έως 2.000 λέξεων, με την πρότασή του για τη μεταπτυχιακή εργασία, το οποίο περιλαμβάνει τα εξής:

- έναν αρχικό τίτλο της μελέτης (για πιθανή αλλαγή στον τίτλο υποβάλλεται σχετικό αίτημα στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος)
- συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου και αναγκαιότητα για τη διερεύνησή του
- σκοπός, ερευνητικοί στόχοι και βασικοί άξονες του θέματος
- σύντομη τεκμηρίωση του θέματος με βάση την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.
- σχεδιασμός της ερευνητικής μεθοδολογίας
- αναμενόμενα οφέλη

Πλήρης οδηγός για τη σύνταξη του Υπομνήματος και άλλες χρήσιμες οδηγίες για την εκπόνηση της ΜΔΕ υπάρχει στο ειδικό Παράρτημα Δ, στο τέλος του παρόντος Κανονισμού.

Β. Σύμφωνα με το Ν. 3685/2008, άρθρο 5 παράγραφος 4 για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί Π.Μ.Σ. που απονέμει Μ.Δ.Ε., ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, ένα μόνιμο μέλος Δ.Ε.Π. ως Επιβλέπων Καθηγητής. Για την εξέταση της διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και δύο (2) άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Ε.Π. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος. Ο επιβλέπων Καθηγητής και τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας εκπόνησης της Μ.Δ.Ε.

Γ. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.) ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του Γ' εξαμήνου και υποβάλλεται για κρίση στο τέλος του Γ' εξαμήνου .

Δ. Η Μ.Δ.Ε. μπορεί να είναι ερευνητική ή βιβλιογραφική, σε θεματική που εντάσσεται στο αντικείμενο του Προγράμματος και της Κατεύθυνσης.

Ε. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποστηρίζει προφορικά την εργασία του ενώπιον τριμελούς επιτροπής, όπως αυτή ορίζεται στο παρόν άρθρο, παράγραφος Β. Στην περίπτωση που η Μ.Δ.Ε. έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα η επιτροπή μπορεί: α) να εγκρίνει την προφορική υποστήριξη της εργασίας, β) να ζητήσει διορθώσεις και εκ νέου κατάθεση και γ) να απορρίψει την εργασία. Στην τελευταία περίπτωση δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ.. Στην περίπτωση που η ολοκλήρωση του Προγράμματος καθίσταται αδύνατη λόγω της επιβεβαιωμένης λογοκλοπής-αντιγραφής στη Μ.Δ.Ε., τότε ο φοιτητής υφίσταται όλες τις συνέπειες, τις πειθαρχικές ποινές και τις την οικονομική επιβάρυνση που προβλέπει ο παρόν Κανονισμός (άρθρο 13, παρ. 2). Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, εφόσον η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή ομόφωνα υποστηρίζει την αποτυχία του φοιτητή κατά την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε., ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα για άλλη μία φορά να υποβάλλει εκ νέου άλλο θέμα για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. και άλλον επόπτη Καθηγητή. Επιπλέον, σε αυτήν την περίπτωση, υποχρεούται να επαναλάβει το εξάμηνο με τις ανάλογες οικονομικές υποχρεώσεις.

ΣΤ. Δυνατότητα παράτασης για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. παρέχεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, για μία μόνον φορά, για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα εξάμηνο και μόνο σε περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους, μετά από θετική εισήγηση του επιβλέποντα Καθηγητή. Οι αιτήσεις για παράταση κατάθεσης της Μ.Δ.Ε. κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..

Ζ. Από την ημερομηνία επιτυχούς ολοκλήρωσης των σπουδών τους (σε όλα τα μαθήματα και τη Μ.Δ.Ε.) οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δικαιούνται βεβαίωσης αποφοίτησης από το Π.Μ.Σ..

Η. Όσοι φοιτητές δεν έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους και την εκπόνηση και υποστήριξη της Μ.Δ.Ε. εντός του προβλεπόμενου από τον παρόντα Κανονισμό χρονικού διαστήματος διαγράφονται από το Π.Μ.Σ. αυτοδικαίως (3 έτη, βλέπε άρθρο 5, παραγρ.2).